

29. 6. 2007

ID: 48932

Škoda vzniklá zničením věci

U škody vzniklé zničením věci použité a částečně opotřebované se musí zásadně vycházet z obvyklé ceny věci, a to v době jejího zničení (tehdy se majetkový stav poškozeného o hodnotu věci snižuje), nikoliv z ceny, za kterou byla předtím pořízena, neboť tato hodnota nemusí zpravidla odpovídat tržní hodnotě věci k okamžiku odlišnému, tj. k vzniku škody. Pořizovací cena může být vzata za základ zjištění výše škody jen tehdy, není-li pochyb o tom, že zároveň představuje cenu, ze kterou lze obvykle v daném místě a čase poříditi náhradu za zničenou věc.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 25 Cdo 601/2007, ze dne 25.4.2007)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce V. P., zastoupeného advokátem, proti žalované N. F. + T. s.r.o., zastoupené advokátem, o vydání věci, event. zaplacení 55.000,- Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 10 C 334/2000, o dovolání žalované proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 14. října 2002, č. j. 19 Co 2326/2002-159, tak, že rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 14. října 2002, č. j. 19 Co 2326/2002-159, a rozsudek Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 19. dubna 2002, č. j. 10 C 334/2000-129, s výjimkou výroku, jímž byla zamítnuta žaloba na vydání plechové haly, se zrušují a věc se vrací v tomto rozsahu Okresnímu soudu v Českých Budějovicích k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Žalobce se domáhal vydání věci - plechové skladové haly, eventuelně zaplacení částky 55.000,- Kč s příslušenstvím pro případ, že věc zanikla. Žalobu odůvodnil tím, že se na základě kupní smlouvy uzavřené dne 16. 4. 2000 s prodávajícím J. G. stal vlastníkem plechové pozinkované haly umístěné v areálu žalované. Žalobce dne 21. 4. 2000 halu rozmontoval a připravil k odvozu, avšak zaměstnanci žalované mu zabránili ji odvézt.

Okresní soud v Českých Budějovicích rozsudkem ze dne 19. 4. 2002, č. j. 10 C 334/2000-129, žalobu, kterou se žalobce domáhal na žalované vydání plechové haly, zamítl, uložil žalované povinnost zaplatit žalobci částku 55.000,- Kč s 8% úrokem z prodlení od 15. 5. 2001 do zaplacení a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Vyšel ze zjištění, že žalobce prokázal své vlastnické právo k předmětné hale, kterou mu žalovaná bezdůvodně odmítla vydat (šlo o věc movitou, neboť hala nebyla spojena se zemí pevným základem). Protože věc byla v průběhu řízení zničena (žalovaná ji na jaře roku 2001 zlikvidovala) a již neexistuje, vznikla žalobci škoda ve výši 55.000,- Kč, která představuje kupní cenu, kterou za předmětnou halu zaplatil a o níž se zmenšil jeho majetek.

K odvolání žalované Krajský soud v Českých Budějovicích rozsudkem ze dne 14. 10. 2002, č. j. 19 Co 2326/2002-159, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Ztotožnil se se skutkovými zjištěními i právními závěry soudu prvního stupně, že postup žalované byl nepochybně v rozporu s ustanovením § 126 odst. 1 obč. zák., neboť neoprávněně zasáhla do vlastnického práva žalobce, a že podmínky odpovědnosti za škodu podle ustanovení § 420 obč. zák. byly splněny. Ohledně výše škody odvolací soud shodně konstatoval, že se rovná kupní ceně, za níž žalobce plechovou halu koupil, a k odvolací námitce, že obecná časová cena haly byla znaleckým posudkem M. Š. ke dni 17. 11. 1999 stanovena částkou 19.200,- Kč, doplnil, že žalobce halu koupil včetně panelů, na nichž byla postavena, tyto panely náležely k předmětné hale a staly se její součástí, přičemž v důsledku zničení haly se panely staly pro vlastníka (žalobce) nepotřebnými.

Proti tomuto rozsudku podala žalovaná dovolání, které odůvodňuje podle § 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř. Má za to, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam pro řešení otázky, zda za výši škody lze považovat sjednanou pořizovací cenu věci nebo její obecnou hodnotu stanovenou znaleckým posudkem. Podle dovolatelky je nutno za majetkovou újmu vzniklou žalobci považovat obecnou hodnotu věci ke dni vzniku škody, zjištěnou znaleckým posudkem. Znalecký posudek vypracovaný v průběhu nalézacího řízení přitom vyčíslil hodnotu předmětné plechové haly na částku 19.200,- Kč, byť ne přesně k okamžiku vzniku škody, a o tuto částku se tedy objektivně zmenšil majetkový stav poškozeného. K tíži žalované nemůže jít skutečnost, že žalobce vydal za koupí haly částku vyšší, než je její obvyklá cena. Dovolatelka rovněž nesouhlasí s tím, že odvolací soud považoval panely za

součástí haly ve smyslu § 120 odst. 1 obč. zák. Namítá, že soud neprovedl žádný důkaz o tom, kdo a kdy panely v předmětném objektu umístil, zda byla hala postavena na panely současně s jejich položením nebo až později, a konečně ani nezjišťoval, kdo je jejich vlastníkem, jaká je jejich cena a jakým způsobem a zda vůbec byla hala s panely spojena a zda může být oddělena, aniž by se tím znehodnotila. Shora uvedený závěr odvolacího soudu proto nemá oporu v provedeném dokazování a soud tuto otázku nesprávně právně posoudil. Protože napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci a jedná se o otázku zásadního právního významu, dovolatelka navrhuje, aby je Nejvyšší soud zrušil, popřípadě zrušil i rozsudek soudu prvního stupně.

Žalobce ve svém vyjádření k dovolání argumentuje, že se při koupi haly musel řídit nabídkou na trhu a hlediskem užitné hodnoty, a že kupní cena představuje hodnotu, o kterou se snížil jeho majetek. Tvrdí, že výši škody je možné stanovit znaleckým posudkem v případě, že soud nemá k dispozici jiné vodítko, kterým by byla zjištěna skutečná škoda (tak tomu ovšem v posuzovaném případě není), a dodává, že ve znaleckém posudku je obecná cena haly stanovena na částku 25.000,- Kč, nikoli 19.200,- Kč (jedná se o cenu zůstatkovou pro účely účetní evidence). Navrhuje proto, aby Nejvyšší soud dovolání odmítl, popřípadě zamítl.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu, oprávněnou osobou (účastníkem řízení), v zákonné lhůtě (§ 240 odst. 1 o.s.ř.), přezkoumal napadené rozhodnutí a dospěl k závěru, že dovolání je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. pro právní otázku, která je uplatněna v dovolání a která činí rozhodnutí odvolacího soudu právně významným (je posouzena v rozporu s hmotným právem a mohla by mít dopad do rozhodovací praxe soudů vůbec), totiž zda lze výši škody na věci odvozovat ze sjednané pořizovací ceny věci či z její obvyklé hodnoty stanovené znaleckým posudkem. Dovolání je důvodné.

Podle § 442 odst. 1 se hradí skutečná škoda a to, co poškozenému ušlo (ušlý zisk).

Podle § 443 obč. zák. se při určení výše škody na věci vychází z ceny v době poškození.

Za škodu se považuje újma, která nastala v majetkové sféře poškozeného a je objektivně vyjádřitelná všeobecným ekvivalentem, tj. penězi. Skutečnou škodou na věci je nutno rozumět takovou újmu, která znamená zmenšení majetkového stavu poškozeného oproti stavu před škodnou událostí; vyjadřuje-li se škoda srovnáním majetkového stavu poškozeného před a po poškození, pak i rozsah náhrady v penězích musí zohledňovat výši prostředků (vyjádřenou v penězích) nutnou k obnovení původního majetkového stavu. Je tedy třeba vycházet z obvyklé ceny věci k okamžiku zničení (§ 443 obč. zák.) s tím, že za částku odpovídající ceně zničené věci lze obstarat stejnou či obdobnou věc náhradní (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. 11. 1988, sp. zn. 1 Cz 82/88, publikovaný pod č. 25 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 1990). Musí přitom jít o cenu obvyklou, tedy takovou, za kterou lze skutečně koupit věc téhož charakteru, kvality a stavu v daném místě a čase, tedy o cenu odvíjející se od běžně fungujících vztahů nabídky a poptávky.

Je tedy zřejmé, že u škody vzniklé zničením věci použité a částečně opotřebované se musí zásadně vycházet ze shora charakterizované obvyklé ceny věci, a to v době jejího zničení (tehdy se majetkový stav poškozeného o hodnotu věci snižuje), nikoliv z ceny, za kterou byla předtím pořízena, neboť tato hodnota nemusí zpravidla odpovídat tržní hodnotě věci k okamžiku odlišnému, tj. k vzniku škody. Pořizovací cena může být vzata za základ zjištění výše škody jen tehdy, není-li pochyb o tom, že zároveň představuje cenu, ze kterou lze obvykle v daném místě a čase pořídit náhradu za zničenou věc.

V daném případě odvolací soud shodně se soudem prvního stupně za skutečnou škodu považoval částku, kterou žalobce vynaložil na kupní cenu předmětné haly ke dni 16. 4. 2000, ačkoliv byla-li hala zničena zřejmě až začátkem roku 2001, je podle § 442 odst. 1 obč. zák. skutečnou škodou hodnota haly k okamžiku zničení, tedy částka, za kterou bylo možno v daném místě a čase běžně pořídit náhradní věc téhož stavu a charakteru. Za situace, kdy z obsahu spisu vyplývá, že v předchozím období byla tatáž hala postupně prodávána za odlišné částky a kdy byla i znaleckým posudkem pro účely jednoho z předchozích vlastníků oceněna částkou výrazně nižší, nelze pořizovací cenu vzít za východisko pro určení obvyklé ceny věci zničené s určitým odstupem doby od jejího nabytí žalobcem. Obvyklá cena předmětné haly k okamžiku jejího zničení pak musí respektovat i okolnost, že hala sestávala též z panelových součástí, na nichž byla sestavena; ty přitom byly podle obsahu kupní smlouvy ze dne 16. 4. 2000 rovněž předmětem převodu, nebyly žalobci vydány a samy o sobě zřejmě nemají žádnou hodnotu.

Z uvedeného je zřejmé, že právní posouzení otázky výše skutečné škody v rozhodnutí odvolacího soudu není správné, neboť v rozporu s hmotným právem i ustálenou judikaturou ztotožňuje skutečnou škodu s kupní cenou, za kterou byla věc žalobcem pořízena ke dni 16. 4. 2000, tedy nikoli s obvyklou cenou věci ke dni, kdy byla hala zničena a kdy

žalobci vznikla škoda. Protože dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř. je naplněn, dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil (§ 243b odst. 2, věta za středníkem, o.s.ř.), a protože důvody, pro které byl zrušen rozsudek odvolacího soudu, platí i na rozsudek soudu prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud České republiky i toto rozhodnutí (s výjimkou výroku o zamítnutí žaloby na vydání věci) a věc v tomto rozsahu vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 věta druhá o.s.ř.).

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušování řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)